

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

กฎหมายเครื่องหมายการค้ามีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อจัดระเบียบข้อมูลของการเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าและการคุ้มครองสิทธิเจ้าของเครื่องหมายการค้า หากกฎหมายเครื่องหมายการค้ามีหลักเกณฑ์ของการคุ้มครองสิทธิเจ้าของเครื่องหมายการค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นธรรม ย่อมส่งผลให้เป็นการคุ้มครองสิทธิแก่ผู้บริโภคสินค้าไปในตัว รวมทั้งยังทำให้รัฐสามารถบังคับใช้กฎหมายเครื่องหมายการค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ การคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้ามิได้ทั้งการคุ้มครองสิทธิทางแพ่งและทางอาญา การคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้ารายหนึ่งจากการที่มีผู้อื่นนำเครื่องหมายการค้านั้น ไปใช้โดยไม่ชอบหรือโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเครื่องหมายการค้าย่อมมีผลเป็นการคุ้มครองประโยชน์ต่อผู้บริโภคด้วย เพราะเป็นการแก้ไขการสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดของสินค้าที่มีต่อผู้บริโภค แต่อย่างไรก็ตามเครื่องหมายการค้าที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายอยู่ในท้องตลาด จากการศึกษาพบว่า มักจะถูกผู้ผลิตหรือนักการตลาดที่ไม่ใช่เจ้าของเครื่องหมายการค้าทำการแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบ โดยการแอบอ้างหรือฉกฉวยโอกาสนำเครื่องหมายการค้าดังกล่าวไปใช้กับสินค้าของตนที่ผลิตขึ้น หรือนำมาขายในลักษณะของการทำเลเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า หรือกระทำความผิดอาญา เกี่ยวกับความผิดทางการค้าโดยการปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นโดยมิชอบ ดังนั้น หากมาตรฐานทางกฎหมายไม่เคร่งครัดหรือมีบทบัญญัติของกฎหมายที่ไม่ชัดเจนในการให้ความคุ้มครองสิทธิเจ้าของเครื่องหมายการค้าย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าและผู้บริโภค ดังนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ใช้บังคับในปัจจุบันแล้ว พบว่าบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวยังมีปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิเจ้าของเครื่องหมายการค้าหลายประการ ดังนี้

1) การที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายในการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าไว้โดยตรง เมื่อมีคดีขึ้นมาสู่ศาลย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการวินิจฉัยคดีละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า แม้ศาลจะมีการนำหลักละเมิดตามประมวล

กฎหมายแพ่งพาณิชย์มาบังคับใช้กับกรณีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่วินิจฉัยคดีก็จะต้องทำด้วยความระมัดระวังไม่ให้ขัดต่อเจตนารมณ์ของหลักการคุ้มครองสิทธิในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และศาลจำต้องจำกัดการใช้กฎหมายให้อยู่ภายใต้ขอบเขตบทบัญญัติของกฎหมายที่นำมาใช้บังคับด้วย ทำให้เห็นได้ว่าการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าของไทยยังไม่มีผลชัดเจน ส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเจ้าของเครื่องหมายการค้า ซึ่งอาจต้องเสียหายและไม่ได้รับความเป็นธรรมในการต่อสู้คดีกับผู้ละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า เพราะหลักฐานที่ศาลนำมาปรับใช้นั้น บางครั้งไม่มีเจตนารมณ์ของกฎหมายที่จะคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีที่มีลักษณะเฉพาะเช่นนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อความเสียหายที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้รับ และย่อมก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับเจ้าของเครื่องหมายการค้าซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า ดังนั้น เพื่อความยุติธรรมต่อการคุ้มครองสิทธิเจ้าของเครื่องหมายการค้า และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงเห็นว่าควรมีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายเครื่องหมายการค้าในกรณีดังกล่าวต่อไป

2) การที่พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายในการเรียกค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าไว้โดยเฉพาะ ทำให้ศาลต้องอาศัยบทบัญญัติว่าด้วยละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ที่วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดค่าเสียหายที่แท้จริงเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนในคดีละเมิดไว้ว่า “ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด” มาบังคับใช้กับกรณีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า จะเห็นได้ว่ากรณีดังกล่าวไม่สอดคล้องกับภาระในการพิสูจน์ค่าเสียหายในคดีละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ไม่รองรับให้มีการเรียกค่าเสียหายอย่างอื่นอันจำเป็นนอกจากค่าเสียหายที่แท้จริงและค่าเสียหายที่เกิดจากการละเมิดโดยตรงเท่านั้น ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงเจ้าของเครื่องหมายการค้าอาจจะสูญเสียประโยชน์หรือโอกาสทางธุรกิจรวมถึงชื่อเสียงทางการค้าที่ส่งสมมาภายใต้เครื่องหมายการค้าของตนไปแล้วจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า แต่เจ้าของเครื่องหมายการค้ากลับไม่ได้รับการชดเชยค่าเสียหายดังกล่าว เพียงเพราะเหตุที่ความเสียหายนั้นเป็นความเสียหายที่มองไม่เห็นเป็นรูปธรรม หรือยังไม่ได้เกิดขึ้นจริงหรือเป็นค่าเสียหายอย่างอื่นอันจำเป็นนอกจากค่าเสียหายที่แท้จริง ซึ่งเป็นปัญหาประการหนึ่งที่ทำให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าผู้ถูกละเมิดสิทธิได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งแตกต่างกับเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงที่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายอย่างอื่นอันจำเป็นได้ ตามที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 64 ได้บัญญัติให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ละเมิดชดเชย

ค่าเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธินักแสดงด้วย จากปัญหาดังกล่าวทำให้เห็นว่า เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้รับความเสียหาย ทั้งๆ ที่สิทธิในเครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดง ต่างเป็นสิทธิประเภทหนึ่งของทรัพย์สินทางปัญญา และอยู่ภายใต้การคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาเหมือนกัน ดังนั้น เพื่อความยุติธรรมต่อการคุ้มครองสิทธิเจ้าของเครื่องหมายการค้า และเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงเห็นว่าควรมีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายเครื่องหมายการค้าในกรณีดังกล่าวต่อไป

3) การฟ้องคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับการค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนนอกราชอาณาจักรไทยมีเพียงประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้นที่ให้ความคุ้มครอง เนื่องจากพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ซึ่งมีบทกำหนดโทษของการกระทำความผิดอาญาความผิดเกี่ยวกับการค้าที่มีอัตราโทษสูงกว่าประมวลกฎหมายอาญามาก แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ให้ความคุ้มครองสิทธิเฉพาะเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศไทยเท่านั้นที่จะฟ้องคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับการค้าได้ ซึ่งหมายความว่าพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายในการให้ความคุ้มครองเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนนอกราชอาณาจักรในการฟ้องคดีอาญาดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนนอกราชอาณาจักรในการฟ้องคดีอาญาดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนนอกราชอาณาจักร และปัญหานี้จะส่งผลต่อเมื่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนนอกราชอาณาจักร มีการฟ้องคดีอาญาความผิดเกี่ยวกับการค้าซึ่งต้องฟ้องตามประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น และมาตรการการลงโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญานั้น มีบทกำหนดโทษที่ต่ำกว่าบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เป็นอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาต่อการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนนอกราชอาณาจักร ทำให้การบังคับใช้กฎหมายอาญาไม่สอดคล้องกับความยุติธรรมตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของการลงโทษทางอาญา ทั้งยังกระทบต่อประสิทธิภาพของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายด้วย ดังนั้นจึงเห็นว่าควรมีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายเครื่องหมายการค้าในกรณีดังกล่าวต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) ควรแก้ไขพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 โดยการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติถึงการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าไว้โดยตรงเพื่อคุ้มครองสิทธิของเครื่องหมายการค้าให้ได้รับความเป็นธรรมจากการถูกละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า สำหรับการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยคดีของศาลเป็นไปได้โดยมีประสิทธิภาพ มีความรวดเร็วและเหมาะสม ในการปรับใช้บทบัญญัติของกฎหมายกับคดีละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า ทั้งการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนไว้โดยเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของการคุ้มครองสิทธิเจ้าของเครื่องหมายการค้าให้ได้รับความเป็นธรรมที่เท่าเทียมกับผู้ทรงสิทธิอื่นๆ ในกลุ่มของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาด้วย

2) ควรนำหลักเกณฑ์การละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าจากบรรทัดฐานตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของประเทศไทยในคดีละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่อธิบายถึงลักษณะและองค์ประกอบของการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าไว้มาเป็นแนวทางในการแก้ไขหรือเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เพื่อให้มีบทบัญญัติที่เป็นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าไว้โดยเฉพาะต่อไป

3) ควรนำหลักเกณฑ์ของกฎหมายและศาลของต่างประเทศในเรื่องการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่มีบทบัญญัติทางกฎหมายที่เหมาะสมกับประเทศไทยมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขหรือเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 เพื่อให้มีบทบัญญัติที่เป็นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าไว้โดยเฉพาะต่อไป เช่น กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาหรือประเทศญี่ปุ่น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศดังกล่าวมีบางส่วนที่มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในประเทศไทย ดังนั้น หากนำมาตรการของกฎหมายดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายเครื่องหมายการค้าของประเทศไทย หรือนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาผสมผสานกับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของประเทศไทยในคดีละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าเพื่อเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ให้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่มีลักษณะและองค์ประกอบของการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าไว้โดยเฉพาะ ย่อมเป็นการคุ้มครองสิทธิเจ้าของเครื่องหมายการค้าให้ได้รับความเป็นธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ควรแก้ไขพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติถึงการเรียกค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าไว้โดยเฉพาะ

เนื่องจากกฎหมายเครื่องหมายการค้าเป็นกฎหมายที่อยู่ในกลุ่มของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เช่นเดียวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ ดังนั้น ในการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวจึงควรมุ่งเน้นเจตนารมณ์ของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาจากการถูกละเมิดสิทธินั้น และผู้ทรงสิทธิย่อมมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนทั้งจากความเสียหายโดยตรงจากการกระทำละเมิด รวมทั้งค่าเสียหายอย่างอื่นอันจำเป็นด้วย

ดังนั้น การแก้ไขหรือเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ในการเรียกค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของหลักการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา อีกทั้งยังเป็นการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า ให้ได้รับความเป็นธรรมที่เท่าเทียมกับผู้ทรงสิทธิอื่นๆ ในกลุ่มของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาด้วย ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะว่าควรจะมีการแก้ไขกฎหมายโดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับเรียกค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าให้มีลักษณะเฉพาะดังนี้

“ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ละเมิดชดใช้ค่าเสียหายแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการบังคับตามสิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้านี้ด้วย”

5) ด้วยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ในหมวด 6 เรื่องบทกำหนดโทษ ตามมาตรา 108 ถึง มาตรา 110 มีบทกำหนดโทษเกี่ยวกับค่าปรับที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจและสังคมที่พัฒนาในปัจจุบัน ทำให้บทบัญญัติดังกล่าวสามารถเยียวยาความเสียหายที่ผู้เสียหายและรัฐได้รับจากการกระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าได้อย่างเป็นธรรม แต่อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 กลับให้ความคุ้มครองสิทธิทางอาญาเฉพาะต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรเท่านั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะว่าควรให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ในหมวด 6 เรื่องบทกำหนดโทษ ตามมาตรา 108 ถึง มาตรา 110 โดยควรให้การแก้ไขกฎหมายเครื่องหมายการค้าดังกล่าว โดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติของความผิดเกี่ยวกับการค้าที่มีผู้กระทำความผิดต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนนอกราชอาณาจักรบัญญัติเอาไว้ในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ด้วย ทั้งนี้ เพื่อบรรล่วัตถุประสงค์ของการลงโทษทางอาญาที่มีความมุ่งหมายในการปราบปรามการกระทำความผิดและรักษาความสงบเรียบร้อยไม่ให้กระทบต่อประสิทธิภาพของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายและนำผู้กระทำความผิดไปลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดที่บุคคลนั้นกระทำต่อไป และ

ยังเป็นการสร้างความยุติธรรมให้กับผู้ต้องเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดอาญาให้ได้รับความ
ยุติธรรมที่เท่าเทียมกันด้วย